

opinions דעות

שלחו להדפסה

בשם השקיפות

תחילת הסוף של המחשבה החופשית

ההחלטה לחשוף את שכר המרצים צפויה לגרור בהכרח ביקורת על גובהו, ובהמשך - קיצוץ שיזרז את בריחת המוחות ויפגע ביכולת לפתח מחשבה, בעיקר בזו שמעוררת התנגדות בני כהן

האוניברסיטאות נכנעו. מעתה הן יעבירו בשקיפות מלאה את כל [נתוני משכורות הסגל האקדמי](#) לידי האוצר, ובא לציון גואל. לכאורה אין טוב מכך. הכספים מגיעים מכספי המסים שכל אחד מאיתנו תורם, ולו במעט, ו"לא יעלה על הדעת" שייעשה בכספים אלה שימוש בלי כל פיקוח ציבורי.

אך למעשה, כך מגיעה ההשכלה האקדמית לנקודת שפל ממנה תוכל רק להמשיך ולהידרדר. התסריט הבא אינו דמיוני. נתוני המשכורות יגיעו לידי האוצר ואז יחליטו אנשיו לעשות בהן צדק. "לא יעלה על הדעת" שמרצה אשר מלמד ארבע שעות בשבוע ירוויח סכומי עתק, בייחוד שרחמנא ליצלן הוא גם יוצא לשנת שבתון (חופשה בלשון העם). לא יעלה על הדעת שפלוני שחרג ב-20 אלף שקל לא יחזיר אותם ומיד. בקיצור, "יעשו סדר".

אבל את הסדר של השירות הציבורי בישראל אנו מכירים היטב. על פי סדר עולמי זה, יש לקצץ את הגבוהים ולהנמיך את הנמוכים. על פי סדר זה, שמונע מתפישת עולם שוויונית מעוותת של תשלומים שלא "ינקרו עיניים" וצדק סוציאליסטי לכאורה - יש ליישר קו, ותמיד כלפי מטה.

אז מה יהיה לנו? מערכת אקדמית שלא תעמוד בתחרות תגמול מול עולם אקדמי בחו"ל, ומכאן בריחת מוחות. לא של כולם, אין חשש. רק של הטובים והמצוינים. רק של אלה שיכולים בהינף כרטיס אל על לקבל סכום כפול ומשולש בדולרים או בירו. רק של הטובים בבנינו עליהם יצקצקו אחר כך, הם "יורדים".

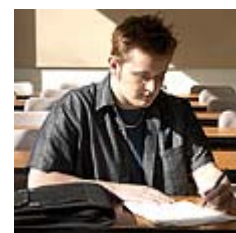
אבל זו רק חצי הצרה.

אוניברסיטאות ישראל אינן מעבירות ידע. הן יוצרות ידע חדש. תרומתן אינה בשיעורים הפרונטאליים מול הסטודנטים ובבדיקת עבודות. תרומתן היא ביצירת רעיונות חדשים, כאלה שלא היו קודם - בתחומי הכלכלה, הרפואה ותחומים שמשרתים את הביטחון. אך תרומתן העיקרית היא במדעי החשיבה, חשיבה המקורית והעצמאית, משוחרת מלחצים, חשיבה חופשית על רעיונות שלא היו קודם. חשיבה זו היא בהכרח כזו שמעוררת התנגדות. חשיבה זו בכל מקום בעולם מעוררת כעס מצד הרוב שאינו יודע לחשוב, ושאינו מקבל דעה שונה. חשיבה זו חייבת להיות משוחררת מכבלי הממסד, שלא לומר אנטי ממסדית.

אך איך אפשר ליצור חשיבה אנטי ממסדית אם היד שמאכילה את איש האקדמיה היא הממסד עצמו? עד כמה ירחק היום שד"ר מרגיז במיוחד מאוניברסיטת בן גוריון בנגב ימצא עצמו בבית כי הוא אנטי ציוני? עד מתי ירחק היום עד ששר חינוך ליברלי (לא כמו זה הנמצא היום), שר אוצר עקשן או שר חוץ ציוני במיוחד ייכנס ויורה לפקידיו שלא לתקצב אנשים שדעתם שונה וחריגה מדעתו?

כאן מגיע סופן של

האוניברסיטאות, כאן מגיעה תחילת סופה של החשיבה החופשית, כאן מתחיל

מי ייצר ידע? ויז'ואל/פוטוסו

לחצו כאן להגדיל הטקסט

לחצו להקטין את הטקסט

להתהדק הקשר בין השלטון לאקדמיה. בשם השקיפות הציבורית החשובה כל כך הופך השלטון המרכזי, קרי פוליטיקאים, לשולט לא רק בבניית כבישים ובמלחמה בתאונות דרכים – כאן הופכים אלה למשטרת מחשבות.

תגידו – זו הגזמה. תגידו – טובה צרה זו מההפקרות הקיימת בכספי האקדמיה. תגידו – השקיפת הציבורית היא הדבר החשוב ביותר. ואחרי שתגידו את זה, חשבו שוב וראו איך נסיון לפתור רעה אחת – שערוריות ציבוריות כספיות באקדמיה – מביא את תחילת הסוף של המחשבה החופשית.

בני כהן, יועץ אסטרטגי

[חזרה](#)